

מאור אהרן

פרשת תרומה

כ"ה ג'. וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת. פרש"י וז"ל זהב וכסף ונחשת וגו' כולם באו בנדבה איש איש מה שנדבו לבו חוץ מן הכסף שבא בשווה מחצית השקל לכל אחד ולא מצינו בכל מלאכת המשכן שהוצרך שם כסף יותר שנאמר וכסף פקודי העדה וגו' בקע לגלגלת וגו' ושאר הכסף הבא שם בנדבה עשאוה לכלי שרת עכ"ל, הנה מתבאר מדברי רש"י שהכלי שרת נעשו מכסף, ויל"ה דהא להלן (פכ"ז מקרא ג') כתיב ועשית סירתיו לדשנו ויעיו ומזרקתיו ומזלגתיו ומחתתיו לכל כליו תעשה נחשת, ומבואר דהכלי שרת היו מנחושת, (קרא זה דאקשינן מיניה מיירי במזבח החיצון, אבל לענין מזבח הפנימי (סוף פ' תצוה) לא מבואר בקרא התם ממה היו עשויים הכלי שרת), ושוב נמצא דכתב בהעמק דבר להנצי"ב וז"ל לכל כליו תעשה נחשת כל כליו מבעי [ועי' רש"י לעיל י"ד כ"ה] אלא לא להשמיענו בזה שיהא דוקא נחשת ולא כסף וזהב כמו גוף המזבח החיצון, דודאי היו מזרקות כסף וזהב ג"כ כמו לדורות והרי הנשיאים הביאו מזרקי כסף והקדישו למזבח אלא בשביל שיש נחושת פשוט הנוצר באדמה ויש עוד נחשת קלל שמצרפים נחשת ומעמידים אותו על צורה בהירה ביותר והזהיר הכתוב דלכל כליו תעשה נחשת כמשמעו מעשה הנחושת שנדרש להם היינו יצרף ביחוד לצרכי המזבח וכליו וכ"כ בס' מלכים א' ז' מ"ה ואת הסירות ואת היעים ואת

המזרקות וגו' נחשת ממורט אבל ודאי אפשר שיהיו הכלים משארי מתכות רק שיהיו עשויים לשמו עכ"ל, ונמצא דבאמת היו כלי שרת גם מזהב וכסף וגם מנחושת.

ומש"כ הנצי"ב דהכלי שרת נעשו אף משארי מתכות ולא רק מנחושת שוב נמצא דלכאורה מבואר כן בגמ' מנחות כ"ח ב' וברמב"ם פ"א מהל' בית הבחירה הי"ח והי"ט יעו"ש.

ומש"כ הנצי"ב רק שיהיו עשויים לשמו כן הוא ברמב"ם פ"א מהל' בית הבחירה הי"כ יעו"ש.

כ"ה ט"ז. ונתת אל הארץ את העדות אשר אתן אליך. פרש"י וז"ל העדת התורה שהיא לעדות ביני וביניכם שצויתי אתכם מצות הכתובות בה עכ"ל, ובשפתי חכמים אות ת' פירש דמש"כ רש"י "התורה" היינו הספר תורה יעו"ש, והנה אף דכתיב לעיל (משפטים פכ"ד מקרא ד') ויכתב משה את כל דברי ה' וגו' ופרש"י וז"ל ויכתב משה מבראשית ועד מתן תורה וכתב מצות שנצטוו במרה עכ"ל וא"כ לכאורה היה צריך הכתוב לומר אשר נתתי, והיינו מבראשית ועד מתן תורה ומצות שנצטוו במרה, ולא אשר אתן, מ"מ כיון שלא כתב עדיין כל התורה כולה דהיינו עד לעיני כל ישראל אלא רק עד מתן תורה, לכן שייך הלשון אתן שהוא לשון עתיד והיינו ממתן תורה עד סוף הס"ת.

וארז"ל (תוספתא סוטה ז' ט') רבי יהודה בן לקיש אומר שני ארונות היו כו' זה שיוצא עמהן למלחמה היה בו ס"ת שנאמר וארון ברית ה' נוסע לפניו וגו' וזה ששרוי עמהן במחנה זה שהיה בו שברי לוחות שנאמר ארון ברית ה' ומשה לא משו מן המחנה ע"כ, ומבואר מלשון התוספתא דמיד כשנסעו מהר סיני בשנה השנית בחדש השני בעשרים לחדש כבר היה ס"ת (שכתוב בו מבראשית ועד מתן תורה ומצות שנצטוו במרה וכתבאר למעלה שכבר נקרא בשם ספר תורה ואף שעדיין לא היה זה ס"ת שלם.

וכן מבואר מדכתיב (וזאת הברכה פל"ד מקרא ה') וימת שם משה עבד ה' בארץ מואב על פי ה' ופרש"י וז"ל וימת שם משה אפשר משה מת וכתיב וימת שם משה אלא עד כאן כתב משה מכאן ואילך כתב יהושע ר"מ אומר אפשר ס"ת חסר כלום והוא אומר לקוח את ספר התורה הזה אלא הקב"ה אומר ומשה כותב בדמע עכ"ל, והנה למ"ד שיהושע כתב וימת משה וגו' ולהלן, מבואר דאף שהס"ת לא היה שלם אפי"ה נקרא ס"ת.

וישוב נמצא במשכיל לדוד דכתב דהא דפרש"י העדות התורה כו' היינו הלוחות ולא הס"ת וכמו שפרש"י להלן פ' פקודי מ' כ' יעו"ש, וזה לא כהשפתי חכמים הנ"ל, ולדבריו ניחא משום דלפי סדר הפרשיות עדיין לא קיבל משה את הלוחות ולהכי כתיב אשר אתן ולא אשר נתתי, דרק להלן פ' כי תשא מבואר שקיבל הלוחות.

ואף דרש"י כתב "התורה", ולא כתב "הלוחות" וא"כ איך אפשר לפרש דמש"כ רש"י התורה היינו הלוחות, מ"מ י"ל דהנה כתב רש"י לעיל (משפטים

פכ"ד מקרא י"ב) וז"ל את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם כל שש מאות ושלש עשרה מצות בכלל עשרת הדברות הן ורבינו סעדיה פירש באזהרות שיסד לכל דבור ודבור מצות התלויות בו עכ"ל, ובזה ניחא לפרש דהתורה היינו הלוחות כי כל מצות התורה כלולות בעשרת הדברות, וק"ל.

ובזה יתבאר בס"ד הא דכתיב (דברים כי תבא פכ"ז מקרא ב') והיה ביום אשר תעברו את הירדן אל הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך והקמת לך אבנים גדולות ושדת אתם בשיד, ולהלן מיניה (מקרא ג') וכתבת עליהן את כל דברי התורה הזאת בעברך וגו', ולהלן מיניה (מקרא ח') וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב, ופרש"י וז"ל באר היטב בשבעים לשון עכ"ל, וכתב באבן עזרא (מקרא א') וז"ל שמר את כל המצוה ומה היא והקמת לך אבנים גדולות להכיל התורה ויאמר הגאון ז"ל כי כתוב עליהם מספר המצות כמו הכתובות בהלכות גדולות בענין אזהרות ויפה אמר עכ"ל, וכ"כ הרמב"ן והוסיף וז"ל ומצינו בספר תאגי שהיתה כל התורה כתובה בהן מבראשית עד לעיני כל ישראל בתאגיה וזיוניה ומשם נעתקו התאגין בכל התורה ויתכן שהיו האבנים גדולות מאד או שהיה ממעשה הנסים עכ"ל, והשתא לפי הנתבאר במש"כ לעיל (ד"ה ואף) דכל מצות התורה כלולות בעשרת הדברות, א"כ שמא יתכן שכתבו רק את עשרת הדברות, ובזה יהיה ניחא טפי איך הספיקו בזמן כה קצר לכתוב שבעים פעם את כל התורה והיינו כי רק י' הדברות כתבו וכנ"ל, וק"ל.

בברכה מרובה, בידידות רבה, אהרן בהגאון הגדול ר' יעקב הלוי שליט"א גרנדש

חזון איש 2/2 זכרון יעקב, ארץ ישראל. פל: 0548408381.